

A' ROMAI TSÁSZÁRI ÉS AP. KIRÁLYI FELSÉGNEK
KEGYELMES ENGEDELMÉVEL.

Indúlt BÉTSBÖL Szeredán 26. Septemb. 1787.

Külömb-külömb Tudósítások.

Ezen folyó hónapnak 9-dikén jött vala Berlinből edgy Kurir Bétsbe, kinek a' F. Monárkha edgy 100 arannyokkal töltt arany pixist ajándékozván, maga-is másnap Tseh Ország felé útnak indula, a' honnan szerentséfen meg-érkeztén, ezen a' héten megint Laxenburgba szándékozik indulni, az ott tartandó Szakszoniai Antal Hertz. és Toskánai Hertz. Kis-Ajzszony' Lakadalmi pompájokra, hól Bétsből következő hivatalos fő-rendek fognak meg jelenni: A' mi Koronánk' örökösse Ferentz Fő-Hertzeg kedves Mátkájával Vürtembergi Ersébet Hertzeg-Ajzszonnyal, Albert Hertzeg Mária Kristina Fő-Hertzeg Ajzszony kedvessével, Hertzeg Stáremberg Hertzeg-Ajzszonyával,

H h h h

Gróf

Gróf *Rosenberg*, Hertzeg *Dietrikhstáin*, Gróf *Laszi*, Gráf *Hatzfeld* hiteflével, Hertzeg *Likhtenstáin*, *Károly* hiteflével, H. *Likhtenstáin Ferentz* hiteflével, G. *Ernst* hiteflével, H. *Kaunitz*, G. Sz. *Julien* hiteflével, G. *Kollorédó* hiteflével, G. *Nostitz*, G. *Kollorédó József*, *Klairfait*, G. *Browné*, Gróf *Pálfi Károly* Ur ö Excellenziaája a' Magyar Fő-Kancellarius, és az özvegy Hertzeg *Bathiányiné*.

HADI KÖRNYÜLÁLLÁSOK. — A' Török Tsászárnak *IV-dik Akhmetnek* meg-finoroztatását és *III-dik Szélimnek* a' Tsászári székbén való ülését még eddig mindenek igaznak beszélik, a' honnan a' Török Udvár már most *Krimiát* tellyes igyekezettel, a' *Muszka* hatalam alól, visszfa venni, és a' fel-fegyverkezett *Muszka* hajókat a' fekete Tengerből és az *Arkhipélagusból* végképpen ki-rekeszteni tellyes erővel igyekezik. Minthogy a' F. R. Tsászár meg határozott feleletje-is a' Török Udvarnak éppen nem inyeszerént esett, a' közelebb váró *Konstántzinápolyi Kurirt* csak alig ha azt a' hírt nem fogja magával hozni, a' mitől rég tartunk, hogy t. i. *Báró Herbert* Úr-is a' 7 toronyban lakik. A' vizen nem régiben fel-állott *Bétsből* *Konstántzinápolyfelé* járó *Delifántz* el-töröltetett. A' *Belgiumi* útbán meg-állott sergek takaradnak-le a' *Dunán* Magyar Országra, hol minden Regiment csak nem meg. annyi köznéppel és mindenik 15 Tisztekkal sokosztatik. Verbuálják *Austriában* a' *Hadi-kenyeret* sütő legényeket, kik között edgy hajóval vivének a' múlt *Szombaton-le* Magyar Országra a' *Dunán*. — Azt olvasom edgy közönséges levélből, hogy a' F. Monárkha a' N. M. K. Testörző Tiszteknék háborúra ajánlott kézségeket olly jó neven vette, hogy ezeknek a' Gárda 'Soldát-is, a' hadi 'Sóld mellett, által engedni méltóztatott. E' még nem bizonyos,

nyos, leg-alább még magok se tudnak a' Gárdák semmit felőlle, hanem a' bizonyos, hogy ezen N. Seregnek Májora Gróf *Festetics* Úr maga-is a' *Gréfer* Huszár-fergéhez mégyen, a' háború alatt hadi szolgálatot tenni, Kapitány Soóki pedig már nem mégyen a' Székely Huszárokhoz, hanem mindenütt a' F. Monárkhával léfzen. — Azt gondolhatná valaki, hogy ezen számos hadi-népnek Magyar Országba való településével drágaságtól lehetne félni; de nem; mert a' F. Ts. és K. hadi élésházok 3 esztendőre való éléssel vagynak már előre meg-töltve. —

A' Hollándusoknak, Frantziáknak és az Austriai Belgáknak állapotjokról igen kevesset írhatunk bizonyost; szüntelen várjuk a' Kurirt; addig-is ki-ki tudhattya, hogy itt mindenütt belső zenebona uralkodik, melly nyavallyának fene természete lévén, *Ovidius* szerént, előbb mindent orvossággal próbálnak gyógyítani; de utóljára, hogy az ép tagok-is meg-ne vesztegetteflenek, metsző késre kerül. A' F. Frantzia Királynak hosszú alvó nyavallyája után következett örökös álmáról már kezdettenek szünni beszélni; de itt-is mindenek a' Kurirt várják. A' Belgiumban még a' magok tábori köntöfeket le-nem rakták; még-is közönségesen a' haza békeflégének helyre-állásáért imádkoznak; a' Haza jóltévő örökös Urának bölts rendelkezéseinek, hogy ellent áljonak kardot kötnek, edgyik kezekben pártütő fegyver, a' másikban a' békeflég és belső sfendeffég áldozotjának tömjénnye — hogy álhathat ez a' kettő meg edgyütt? békefléget kérni, 's a' háborúság szikrájit gyújtogatni. — Anglia, a' maga 5380 millionyi adóflága mellett ébren nyugszik, készül a' teugeri halászothoz. Ama híres próbált tengeri Anglus Vezér *Rodné* megínt Frantzia *Delagászok* kal álmadozik. — Pruszszia csak úgy van, a' mint

már

már tudjuk, a' bizonytalan végre való hadi-készületek között; mondják ugyan, hogy a' Muszka segítségére bizonyoson, Lengyel Ország felől, 50 ezer néppel kívánna meg-jelenni; de erről még edgyik Minister sem tudósította az Újság-írókat. — Azonban minden órán leszfz matériánk az írásra, tsak azt reméljük.

A' Belgrádi Bassa, ki nem régiben olly parancsolatot vett vala Konstantinápolyból, hogy Konty alatt áljon, minden élésre tartazó dolgoknak a' F. Ts. és K. Tartományokba való által hozását keményen meg-tiltotta. Meg-tiltatott az egész Török Birodalomban a' Kereskedő Kerésztyéneknek más Hatalmosság' szárnyai alá való szaladásók, noha ezek minden órán veszedelemre vagynak ki-tétetve. — Belgrádban és Benderben 30 ezer Törökök vagynak a' vár őltalmára készen. — Moldovában *Kaminek* Várossával által ellenben edgy kis Török tábor, Oszakovnál fekszik a' nagy Török Armádia, mellyről a' mondatik, hogy már a' Muszkák ellen kemény dolgokat tselekedtenek legyen. Bulgáriának *Silistria* nevű várossát kemény erővel szállották-meg a' Törökök, és minden nap több több nép gyűl öszve. Az *Ismail* várában 4500 nép vala őrizeten, kiknek, a' Török szokás szerént, nem régiben meg-fogyatkozván élések, prédára ütének az Országban részszerént, részszerént haza térének; tsak illyen gondviseelés alatt szokott lenni a' Török tábor, mihelyt nem prédálhat, tsak 4500 népnek-is, mingyárt nints mit egyék. — Edgy Pruszszus Oberster, Báró *Grothaus* ezen hónapnak 1. napján, Pruszszus hadi-köntösben érkezik Amsterdámba, mind a' hadi nép fő Tisztjeivel, mind a' Tanáttsal úgy végeze, hogy már az nap dél után egész Amsterdám kalapot emelitt a' Pruszszus Király nevének említésére, és a' Printz mellé állanak. Ez nagy érzékeny-

zékenységet okozza a' pártot-ütött Hazafiak' között, a' honnan nagy reménység vagyon, hogy ezek minden erőszak nélkül (minekutánna már most a' Tengerrel edgyutt habjokat alkalmasint ki-hányták) le-tfendefednek. Azonban, ha a' tfendefleg önként helyet nem talált, 9-dik Septemberre vala az egész Prusz-szus Tábornak parantsolatja az erőszakra; rövid nap meghaljuk, minémű ki-menetele lett légyen a' hadi-erőnek.

A' F. Ts. és Királyi Török ellen gyült Tábor.

A' Nagy Tábor Magyar Országban léfzen, mellynek főbb Igazgatója H. Albert; de vezéreltetik G. Hadik Úr ö Excellentiája által; — és a' melly áll 38 gyalog Batálionból, mellyekben 54720 fejek vagynak, és 38 lovas divisiokból, mellyekben 15423 fejek vagynak; és így az egész nagy Ármádia 70 ezer 148 fejekből fog-állani. Ezeken kívül 2 Batálion Ártilleria és 1 Batálion Minázó (föld alatt dolgozó) — *A' Gyalog Batáliomok*, minden alább nevezett Regemetekből kettő kettő, im ezek: „Hertzeg Ferdinánd, Eszterházi Antal, Eszterházi Miklos, Gyulai Sámuel, Károly, Nádasdi, Pálfi, Alvintzi, Devins, Durlakh, Tertzi, Lottermann, Dalton, Rájfzki, Thun, Nájgebauer. *A' Lovasok* ezek: „Gavanákh, Cesvitz, Karamelli, 'Sakmin, Harrakh, Csatarinszki, Toskána Jófes, Kinszki, Lobkovitz, Modéna, Vormfzer. Az első 6 seregéből három három Divisió, az utolsó 5-ből négy négy. *A' 2 első, már meg-írt, Vezéreken kívül* az alattabb való Generálok ezen Tábornál következők; „Lánglois, Belin, Kinszki Jófes, Gemmingen, Nájgebauer, Plankenstájn, Klerfe, Dizse, Brefanvil, Splényi, Alvintzi, ki a' Gránátérfokat vezérli, Palavitzényi, Venkháim, Harnunkur, Harrakh, Nádasdi, Kájl, Kaltsnájd, Sturm, Gavanák, Stáder, Dalton, Jof, Stuárt. Az Ártillériát igazgattya: Ruvrai és Obester Rosti ki-született Magyar.

Következnek a' Kissebb Táborok.

Ezek 5 felé lesznek a' Határ-széleken, úgymint: *Lengyel Országban*, következő gyalog-fergeknek 3-dik Batáliomjók: Kaunitz, Kollorédó, Sréder, Pelegrini, Toskána Károly, a' Székely gyalogságból 2 Batáliom. A' *Lovas-fergekből* ezek: „Az Erdődi Huzár-fergéből 4, a' Székely Huzárokból 2 Divisió; mind öszve 12 ezer 486 fő. Ezeknek fő Vezérek Hertzeg Koburg, alattabb lévők: Szauer, Metzker, Tirhám, Borfetzki Magyar.

Az Erdélyi és Bukovinai széleken: „Gyalagság: Gyulai Ferentznek és Orosznak egész fergei harmadik Baliomostól, 6 Batáliom Székely, 3 Divisió Szávója, 5 Divisió Splinyi Huzár, 4 Divisió Székely Huzár, és így mind öszve: 21 ezer 764 fő. — Itt a' Fő-Vezér *Fábris*, a' több Vezérek: Rál, Brukla, Fefferkorn, Entzenberg.

A' Bánátban, Temesvár körül ezek: „A' Dévintz, Alvintzi, és Eszterházi Antal gyalag-fergeinek 3-dik Batálioma, 4 Batáliom Horváthság. *Lovasok:* Würtemberg 3 Divisió, Gréfen Huzár 3 Divisió. Mind öszve 12 ezer 486 fő. Ezeknek Fő-Vezérek G. G. *Vartensleben*, alattabb-való Vezérek: Papilla, Benyovszki, Vétsei.

Tóth Országban (Slavoniában) A' Gyulai Sámuel, Prájsz, Nádasdi, Fő-H. Ferdinánd, Dájtsmájszter, Pálfi és Károly fergeinek 2-dik Batálioma: 6 Batáliom Horváthság, melly mind öszve 18 ezer 720 főből áll. Ezek őrzik Péterváradot, Zemlint, Eszeket, Bródat, és Grádiskát.

Horváth Országban: „Az Eszterházi Miklos gyalog-fergének 3-dik Batálioma és 16 Batáliom Horváthság. Ezek lesznek Károlyváron. *Lovasok* ugyan itt a' Gréfen Huzár-fergéből 2 Divisió; mind-öszve 25 ezer 292 fő. Az első Vezér *Devins*, allatta

valók: Vallis, Slaum, Klepek. NB. Edgy Batá-
liom 1440 főből; edgy Divisió pedig ellenség előtt
406 főből, és így az ellenség előtt álló nép, az Ártille-
ristákat, é a' Minerezőket a' főbb Vezérekkel edgyütt
ki-vévén, mind-öszve áll 160 ezer 878 fegyveres főből.

Mihelyt a' Magyar Országi hadi-nép öszve leszsz taka-
rodva, a' Felséges Monárkha maga-is leg-ottan *Szemlin-*
re megyen, és *Eszéken* a' Muzka segítségére rendeltt
Tábort-is meg-tekinti. — A' Bétsi kereskedő Görögök-
nek keményen meg-tiltatott, hogy a' magok leveleikben
Konstántzinápolyba semmi újságot írni megne próbálják.

A' Serviában lévő Török lakosok azt a' reudelest
vették Konstántzinápolyból, hogy ők a' magok Hazájok-
ból ki-nem mennek, hanem a' magok határaikat fogják ól-
talmazni. — A' Belgrádi Törökök igen nagy félelmek
közt vagynak a' szomszádság miatt, nem tudván a' Felsé-
ges Tsászár szándékának ki-menetelét. — Magyar Orszá-
gon és Erdélyben minden F. Ts. Királyi munkák és épít-
tések meg-szüntenek. — Austriából hajokkal hordják
szüntelen le-felé a' Réklutát. —

Pruszszia. Minekutánna nem régiben-is a' F. Prusz-
szus Király a' Hollándusokat, a' maga Ministere által a'
békeflégre ösztönözvén, azzal fenyegette vólna, hogy
erőszakoson kénteleníttetnék a' maga Hugáért boszszút
állani, még vastagobb hangon kezdenek a' Pátrioták be-
szélleni; a' honnan ezen hónapnak 12-dikén az egész
Pruszszus Tábor Hollándia Tartományának minden sze-
geletibe bé-szállani el-indulván, előre következő
ki-nyomtatott intést méltóztaték ő Felsége a' Tartó-
mánybéliék között, Hollándus nyelven ki-ösztatni:
„A' F. Pruszszus Király kénteleníttetett a' maga sergeit a'
Hollándia Tartományainak határaiba bé-helyheztetni,
hogy azon boszszúságért, mellyet F. Hugán tette-
nek, eleget teheszen magának: inti azért előre ezen Tartó-
mánynak minden okos és hív lakosát, hogy magokat oda-

haza tündésségben tartásuk, minden gondolható félelmektől üressen; mert nem mint ellenség, hanem mint békefélegnek plántálója mégyén az ő földjekre. A' vizet ki-ne mérjék erefszteni, és fenki fegyvert ne fogjon; mert a' kinek fegyver fog kezében szemléltetni az az életét veszedelemes kotzkára vetette. Nem kívánnya ő Felsége, hogy tsak egy leg-kissebb lakosai-is a' tartománynak az ő F. Katonai által szenvedjenek, vagy kárt valjanak, hanem, hogy a' békeféleg által a' hazabéli tündésség helyre álljon. Ezen atyai intés mellett költözének-bé Hollándia Tartománnyába a' Pruszszus sergek — rövid nap meghaljuk mi lett belőlle.

Fegyvesek. Edgy útban lévő katonát bé-szállíttanak a' napokban edgy meg-rögzött ítéletű kellete felet vakbuzgó vén aszszonyhoz Magyar Országban, 's midőn edgykor a' Katona haza mégyén szállására, azt kér-di az aszszony a' Katonától: Ugyan Katona Uram! mi Újságot hallunk? Mit? felel a' Katona; azt, hogy a' Tsászár Purgátoriumból ki-hajtotta a' Barátokat, 's Kafzárnyává tfinálta! Ugyan igaz-é az? kér-di az aszszony. Igaz bizony! én már 7 esztendős Kaplár vagyok, nékem tudnom kell a' mi esik az Ármadánál. Nó! ugyan jól járék! a' héten akartam a' szegény Uram' ki-fzabadulásáért 5 forintot vinni a' Gárgyánhoz, 's hát már nem szükség? bizony nem az anya; mert már ott más parantsól. — Erdélyben a Maros-Széki Traktus Réf. Esperestye Kolosi János Úr, és ennek Papi Notáriussa Dési József Tifztségektől örökösön; az első Prédikátori hivatalától-is végképpen, a' második pedig tsak fél esztendeig, meg-fosztattak. Vásárhellyi pedig fél-esztendeig hivatalától függesztetett-fel. Vallyon miért? Ezt a' Papi Sinodus végzette, melly ok nélkül semmit sem tselekszik. Némellyek azt mondják, hogy az Agentzia pénze körül nem jól ágáltanak volna.

(A' jövő Szombaton a' Músa egész árkusban következik.)